

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžf/63/2016
Identifikačné číslo spisu: 7014201500
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7014201500.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu : Relax, s. r. o., Grunt 30, Medzev, proti žalovanému : Daňový úrad Košice, Rozvojová 2, Košice, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/158/2014-84 zo dňa 01. februára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/158/2014-84 zo dňa 01. februára 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I. Konanie pred správnym orgánom

Daňový úrad Košice (ďalej aj správca dane) rozhodnutím č. 9801402/5/3019039/2014 zo dňa 23.06.2014 podľa § 68 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (Daňový poriadok) o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyrubil žalobcovi rozdiel dane z pridanej hodnoty (ďalej aj DPH alebo daň) v sume 20.520,- € za zdaňovacie obdobie 4. štvrtrok 2009, pričom v poučení uvedenom v záverečnej časti písomného vyhotovenia rozhodnutia uviedol, že proti tomuto rozhodnutiu možno podľa § 72 ods. 1 Daňového poriadku podať odvolanie, a to písomne alebo ústne do zápisnice na Daňový úrad Košice do 15 dní odo dňa jeho doručenia, s tým, že včas podané odvolanie má odkladný účinok. Rozhodnutie o vyrubení dane doručované zástupcovi žalobcu L. na adresu L. X., M. adresát fyzicky prevzal dňa 07.07.2014, čo potvrdil svojim podpisom na doručke.

Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca na pošte dňa 22.07.2014 odvolanie, ktoré dňa 23.07.2014 doručil aj osobne do podateľne Daňového úradu Košice.

Listom zo dňa 01.08.2014 č. 9801402/5/3703850/2014 Daňový úrad Košice žalobcovi oznámil, že na jeho odvolanie podané proti vyššie uvedenému rozhodnutiu sa neprihliada, nakoľko podľa § 14 ods. 1 Daňového poriadku je daňový subjekt po 01.01.2014 povinný doručovať podania elektronickými prostriedkami podľa § 13 ods. 5 Daňového poriadku. Správca dane preto považoval podanie odvolanie zo strany žalobcu za neúčinné. Zásielku s uvedeným oznámením si zástupca žalobcu prevzal dňa 11.08.2014, čo potvrdil svojim podpisom na doručke.

Podaním doručeným Daňovému úradu Košice dane dňa 13.08.2014 žalobca nesúhlasil s postupom správcu dane, pričom namietal, že úmyselne zdržiava jeho odvolanie a odmieta ho odstúpiť na druhostupňový daňový orgán, hoci bolo podané v zákonnej lehote. Predmetné podanie zároveň žalobca označil ako sťažnosť a takto bolo aj správcom dane posudzované. K vybaveniu sťažnosti Daňovým úradom Košice došlo až dňa 05.01.2015, keď bol žalobca upovedomený o odložení sťažnosti z dôvodu, že pri jej prešetrovaní bolo zistené, že dňa 16.12.2014 bola na Krajský súd Košice podaná žaloba „proti nesprávne mu poučeniu FR SR (Daňového úradu Košice) vo veci aj nepostúpenia odvolania č. 102/2014/BB/DrBL z 22.07.2014 proti rozhodnutiu č. 9801402/5/3019039/2014 zo dňa 23.06.2014 o opätovnom výrube DPH za IV. Q 2004 na 20.520,- €, podľa § 250m (ods. 1, 2) O. s. p. a návrh odloženia vykonateľnosti cit. rozhodnutia podľa § 250n O.s.p.“, ktorej predmet sa zhoduje s predmetom podanej sťažnosti. Prešetrojúci orgán predmetnú sťažnosť odložil, nakoľko mal za to, že nastali skutočnosti uvedené v § 6 ods. 6 písm. b zákona o sťažnostiach, podľa ktorého ak vo veci, ktorá je predmetom sťažnosti, koná súd, prokuratúra alebo iný orgán činný v trestnom konaní, orgán verejnej správy sťažnosť odloží.

II. Konanie pred krajským súdom

Žalobou podanou Krajskému súdu v Košiciach dňa 16.12.2014 žalobca navrhol uložiť „Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky/Daňovému úradu Košice“ v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti uznesenia zrušiť rozhodnutie č. 9801402/5/3019039/2014 zo dňa 23.06.2014 o vyrubení DPH žalobcovi za 4. štvrt'rok 2009 na 20.520,- € a vydať nové rozhodnutie v súlade so zákonom.

Žalobca v žalobe namietal, že rozhodnutie Daňového úradu Košice zo dňa 23.06.2014 obsahuje nesprávne poučenie, pretože mu chýba podstatná časť o tom, že na subjekty uvedené v § 14 Daňového poriadku sa vzťahuje povinnosť doručovania podaní finančnej správe elektronickými prostriedkami podľa § 13 ods. 5 tohto zákona. Nesúhlasil so záverom správcu dane, že podanie musí robiť len elektronickou formou a poukázal na to, že iné formy podaní Daňový poriadok nevyklučuje a ostali v platnosti. Podľa žalobcu správca dane porušil zákon tým, že nerešpektoval princíp dvojinstančnosti postupu daňových orgánov, keď znemožnil žalobcovi domôcť sa jeho práva riešiť vec v odvolacom konaní a nechať preskúmať prvostupňové nezákonné rozhodnutie.

Žalobca ďalej namietal, že žalovaný (zrejme mal na mysli Daňový úrad Košice, hoci za žalovaného na prvej strane žaloby označil Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky), ktorý má podľa právnych predpisov povinnosť konať a odvolanie odstúpiť na druhostupňové konanie a rozhodnutie, bez vážneho dôvodu nekoná. Navrhol, aby správny súd preskúmal nečinnosť daňových orgánov oboch stupňov a zároveň navrhol zrušenie rozhodnutia označeného v petite žaloby.

Krajský súd po zabezpečení vyjadrenia žalovaného k podanej žalobe listom zo dňa 12.01.2016 vyzval žalobcu, aby v stanovenej lehote oznámil súdu, či sa domáha :

- zrušenia rozhodnutia č. 9801402/5/3019039/2014 zo dňa 23.06.2014 podľa piatej časti druhej hlavy O. s. p., alebo
- konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 250t O. s. p. vzhľadom na obsah žaloby, alebo
- „žalobu berie späť vzhľadom na pasívnu nelegitímáciu žalovaného a petit žaloby nesúlady s § 250j ods. 2 a § 250t ods. 4 O. s. p.“

Žalobca v reakcii na výzvu navrhol krajskému súdu zrušiť právoplatné rozhodnutie Daňového úradu Košice č. 9801402/5/3019039/2014 zo dňa 23.06.2014 a uložiť mu vec opätovne prejednať a vydať nové rozhodnutie v súlade so zákonom. Žalobca výslovne uviedol, že pôvodný petit žaloby zo dňa 16.12.2014 (uvedený na strane 6 žaloby) v celom rozsahu vypúšťa a nahrádza sa uvedeným novým petitom.

Uznesením č. k. 6S/158/2014-84 zo dňa 01.02.2016 Krajský súd v Košiciach zastavil konanie v zmysle

§ 250d ods. 3 O. s. p. a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uznesenia uviedol, že postupom podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. je možné preskúmať rozhodnutie žalovaného v správnom súdnictve len v takom prípade, že žalobca vyčerpal riadny opravný prostriedok, ktorý sa pre rozhodnutie pripúšťa a ktoré až po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku nadobudlo právoplatnosť. Poukázal na to, že žalobca nevyčerpal prípustný riadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu Daňového úradu Košice zo dňa 23.06.2014, keďže z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že na odvolanie žalobcu správca dane reagoval oznámením zo dňa 01.08.2014, podľa ktorého sa na odvolanie podané v listinnej podobe dňa 22.07.2014 na pošte a následne dňa 23.07.2014 na daňovom úrade neprihliada, nakoľko podľa § 14 ods. 1 Daňového poriadku po dátume 01.01.2014 je daňový subjekt povinný doručovať podania elektronickými prostriedkami podľa § 13 ods. 5 Daňového poriadku, čo žalobca neurobil. Preto je podľa krajského súdu zrejme, že žalobca nevyčerpal riadny opravný prostriedok v zmysle § 247 ods. 2 O. s. p.

Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec súdu na nové konanie a rozhodnutie. V odvolaní namietal, že nesprávnym poučením uvedeným v rozhodnutí o vyrubení dane správca dane uviedol žalobcu do omylu, ten však konal len v intenciách tohto poučenia a podal riadne a včas odvolanie. Tvrdil, že bolo povinnosťou orgánu štátu odstúpiť odvolanie na druhostupňové konanie a rozhodnutie. Nesúhlasil so závermi súdu prvého stupňa a mal za to, že sa snažil vyčerpať všetky možnosti nápravy a dovolať sa v riadnom opravnom konaní svojich práv aj formou sťažnosti podanej správcovi dane i Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky.

III. Právny závery odvolacieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a to v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. a § 214 ods. 2 O.s.p.

Podľa § 250d ods. 3 O.s.p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 250t O.s.p. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis (ods. 1). Súd o návrhu rozhodne bez pojednávania uznesením. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a primeranú lehotu, nie však dlhšiu ako tri mesiace, v ktorej je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť. Súd môže na návrh orgánu verejnej správy túto lehotu predĺžiť. Nedôvodný alebo neprípustný návrh súd zamietne (ods. 2).

„Konanie proti nečinnosti sa začína na návrh, ktorý musí obsahovať všeobecné náležitosti podania a návrhu (§ 42 ods. 3 a § 79 ods. 1) ako aj osobitné náležitosti (§ 250t ods. 1 a § 249 ods. 2 v spojení s § 250t ods. 8 O.s.p.), najmä musí obsahovať označenie veci, v ktorej sa navrhovateľ domáha ochrany proti nečinnosti, opísanie rozhodujúcich skutočností, t.j. musí uviesť, v čom vidí nečinnosť orgánu verejnej správy, a na podporu svojich tvrdení musí predložiť dôkazy, včítane dôkazov, že bezvýsledne použil prostriedky na odvrátenie nečinnosti. Návrh musí tiež obsahovať osobitný žalobný petit, aby súd nečinnému orgánu verejnej správy uložil povinnosť konať a rozhodnúť, a to v primeranej lehote, ktorá nesmie byť dlhšia ako tri mesiace“ (uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 29.09.2010, sp.zn. 5Sžnč/7/2010).

Z tvrdení žalobcu obsiahnutých v jeho doterajších podaniach vyplýva, že žalobca primárne namieta nečinnosť daňových orgánov, predovšetkým správcu dane, ktorý nepredložil odvolaciemu orgánu jeho odvolanie podané v súlade s poučením uvedeným v rozhodnutí o vyrubení dane č. 9801402/5/3019039/2014 zo dňa 23.06.2014. Uvedené rozhodnutie považuje žalobca za nezákonné len z dôvodu nesprávosti v jeho poučení, kde podľa jeho mienky chýbalo poučenie podľa § 14 a § 13 ods. 5 Daňového poriadku.

Poškodenie svojich práv vidí v porušení zásady dvojinstančnosti daňového konania, tvrdiac, že správca dane, ktorý mal odvolanie odstúpiť na druhostupňové konanie a rozhodnutie, je bez vážneho dôvodu nečinný, nevykonáva svoju právomoc spôsobom určeným v zákone, pričom svojou pasivitou odníma žalobcovi právo na dvojstupňové konanie. V petite návrhu sa preto domáha, aby Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia súdu zrušilo rozhodnutie o vyrubení dane zo dňa 23.06.2014.

Podľa názoru odvolacieho súdu bolo z pôvodného podania (žaloby) dostatočne zrejmé, že sa žalobca domáha odstránenia nečinnosti daňových orgánov po podaní jeho odvolania proti rozhodnutiu správcu dane. Okrem samotnej argumentácie žalobcu, ktorá vecne nesmeruje proti povinnosti zaplatiť daň za predmetné zdaňovacie obdobie, ale proti tvrdenému odňatiu práva na prejednanie jeho odvolania v druhostupňovom konaní, o tom svedčí aj postup žalobcu po podaní odvolania, keď sa nápravu snažil dosiahnuť podaním sťažnosti u správcu dane aj na Finančnom riaditeľstve Slovenskej republiky, pričom niekoľko mesiacov čakal na vybavenie jeho sťažnosti.

Nemožno prehliadnuť, že právne postavenie žalobcu sa medzitým zhoršilo uplynutím lehoty na prípadné podanie žaloby na preskúmanie oznámenia Daňového úradu Košice zo dňa 01.08.2014, ktoré bolo v skutočnosti posledným správnym aktom správcu dane v predmetnej veci, ktorým žalobcovi oznámil, že pre nedodržanie spôsobu doručenia odvolania proti rozhodnutiu správcu dane elektronickými prostriedkami nebude jeho odvolanie prejednané a nebude sa naň prihliadať.

Krajský súd z podanej žaloby zrejme usúdil, že je tu rozpor medzi dôvodmi žalobcovho návrhu a jeho petitom a preto listom zo dňa 12.01.2016 vyzval žalobcu na oznámenie, či sa domáha zrušenia rozhodnutia podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p., alebo konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy v zmysle § 250t O. s. p.

Podľa názoru odvolacieho súdu pokiaľ krajský súd postupoval pri odstraňovaní väd žalobcovho podania podľa § 43 ods. 1 O. s. p., nebol jeho postup v súlade s týmto ustanovením, pretože na opravu podania žalobca nebol vyzvaný zákonom predpísanou formou, t.j. uznesením, ale jednoduchým listom, v ktorom krajský súd v zmysle zákonnej úpravy jednoznačne a zrozumiteľne žalobcovi nevysvetlil, v čom spočíva nedostatok podania a ako treba jeho opravu (doplnenie) vykonať.

Odpoveď žalobcu na výzvu súdu bola síce jednoznačná v tom, že pôvodný petit uvedený v žalobe nahradil novým petitom, podľa ktorého navrhol zrušiť právoplatné rozhodnutie o vyrubení dane vydané Daňovým úradom Košice dňa 23.06.2014, uložiť mu vec opätovne prejednať a vydať nové rozhodnutie v súlade so zákonom. Naďalej však zostal rozpor medzi zdôvodnením podaní žalobcu, ktoré smerujú proti nečinnosti orgánu verejnej správy a naposledy formulovaným petitom, ktorým sa navrhuje zrušenie rozhodnutia o vyrubení dane, bez vecnej argumentácie proti uloženiu daňovej povinnosti.

Možno preto konštatovať, že ak bolo pôvodné podanie žalobcu zo dňa 16.12.2014 v naznačenom smere nezrozumiteľné, tak doplnením podania na výzvu súdu sa táto nezrozumiteľnosť neodstránila, práve naopak. Zrozumiteľnosť podania účastníka totiž nemožno hodnotiť len podľa jeho petitu, ale z hľadiska jeho celého obsahu.

Žalobca sa teda svojimi podaniami podľa ich obsahu naďalej domáha odstránenia nečinnosti daňových orgánov a žiada prejednať svoje odvolanie proti rozhodnutiu správcu dane zo dňa 23.06.2014 v druhostupňovom konaní, v petite návrhu však žiada toto rozhodnutie zrušiť a vydať nové rozhodnutie v súlade so zákonom.

Za tohto stavu veci postupoval súd prvého stupňa nesprávne, keď konanie zastavil podľa § 250d ods. 3 O. s. p. pre nevyužitie riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o vyrubení dane, čím žalobcovi odňal možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup treba považovať zastavenie konania v prípade, ak toto bolo predčasné.

Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.), v ktorom bude jeho úlohou uznesením vyzvať žalobcu, aby s ohľadom na svoju doterajšiu argumentáciu oznámil súdu, či navrhuje v zmysle § 250t O. s. p. uložiť povinnosť konať a rozhodnúť o jeho odvolaní proti rozhodnutiu Daňového úradu Košice č. 9801402/5/3019039/2014 zo dňa 23.06.2014 Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, ktorého v pôvodnom podaní označil za žalovaného, alebo hodlá hájiť svoje práva v súvislosti s odvolaním proti rozhodnutiu správcu dane iným spôsobom, ktorý zároveň podrobne popíše. Rozhodnutím o návrhu podľa § 250t O.s.p. môže správny súd len nariadiť odstránenie nečinnosti orgánu verejnej správy, nie je oprávnený usmerniť správny orgán, ako má v preskúmvanej veci rozhodnúť.

Odvolací súd má za to, že iný postup by vzhľadom na okolnosti prípadu bol v rozpore so zásadou denegatio justitiae - odopretie spravodlivého súdu, čo by znamenalo porušenie základného práva žalobcu na súdnu ochranu zakotveného v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

V novom rozhodnutí krajský súd zároveň rozhodne o náhrade trov celého konania (§224 ods. 3 O.s.p.).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.